

SEMMELWEIS EGYETEM

Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola

4/2. Doktori program: Egészségtudomány

Komplex vizsga főtárgy tételsora

Egészségtudományok PhD komplex vizsga (szigorlati) tételsor

Bioetika

A pszichiátriai, magatartástudományi kutatás etikai kérdései

- Alapelvek, fogalmak
- A kutatás etikai alapelvei
- Kockázat/haszon elemzés a kutatás során
- A kutatási módszerrel, a kutatás megtervezésével kapcsolatos etikai kérdések
- Az orvosi kezeléssel összekapcsolt kutatás etikai kérdései.
- Pszichiátriai kutatás és titoktartás.
- Gyerekek, serdülők pszichiátriai, magatartástudományi kutatásba való bevonásának speciális kérdései.
- A kérdőíves kutatások etikai kérdései
- A kutatás etikai jóváhagyása és ellenőrzése
- A profit-orientált kutatás által felvetett etikai problémák
- A kutatás szegényebb országokban, fejlődő democráciákban felvetődő speciális etikai kérdései
- A kutatással kapcsolatos nemzetközi szabályozás

Irodalom: Dr. Kovács József: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Budapest, 2007. Medicina könyvkiadó (p. 677) (9. fejezet) (p. 425-582) <http://real-d.mtak.hu/347/>

Egészséglélektan

1. Az egészséglélektan tárgya, szemléleti kérdései, modelljei
2. Az egészséget befolyásoló tényezők
3. Stressz és stresszkezelés
4. Kognitív epidemiológia
5. A személyiség, a stressz vagy a boldogság prospektív hatása a morbiditásra és a mortalitásra
6. Egészségmagatartás, Egészségfejlesztés, Betegség-magatartás
7. Függőségek

Irodalom:

Urbán, R. (2017). Az egészségpszichológia alapjai. Budapest: ELTE PPK. <http://eotvospontok.hu/az-egeszsegpszichologia-alapjai>

Deary (2009). Introduction to the special issue on cognitive epidemiology. Intelligence 37 (6) 517-519. <http://dx.doi.org/10.1016/j.intell.2009.05.001>

Deary & Batty (2007). Cognitive epidemiology. J Epidemiol Community Health 2007;61(5):378-384. <http://dx.doi.org/10.1136/jech.2005.039206>

Batty et al. (2017). Psychological distress in relation to site specific cancer mortality: pooling of unpublished data from 16 prospective cohort studies. BMJ 2017;356:j108 | <https://doi.org/10.1136/bmj.j108>

Graham et al (2017). Personality Predicts Mortality Risk: An Integrative Data Analysis of 15 International Longitudinal Studies. *Journal of Research in Personality*. 2017; 70, 174-186. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2017.07.005>

Liu et al (2017). Does happiness itself directly affect mortality? The prospective UK Million Women Study. *Lancet* 2016; 387: 874-81. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01087-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01087-9)

Egészségszociológia

1. Betegség, gyógyítás, társadalom. Epidemiológiai korszakok.
2. Az egészségi állapot egyenlőtlenségeinek kialakulásában szerepet játszó főbb tényezők.
3. Egészségmagatartás: hagyományos és nem hagyományos rizikó- és protektív tényezői.
4. Gyógyítók a társadalomban: az orvosi hivatás változása és az orvoslás jövője.
5. Az egészségügyi rendszerek jellegzetességei.
6. Hozzáférés és költségnövelő tényezők az egészségügyben.
7. Az interkulturális egészségügyi ellátás kérdései.

Irodalom:

Györffy Zs; Szántó Zs (szerk): Orvosi szociológia. Budapest, Semmelweis kiadó, 2019.
William C. Cockerham: *Medical Sociology*, 13th Edition. London: Routledge tankönyvének 3. fejezete (54-62), 4. fejezete (78-106), 5. fejezete (115-138) és a 16. fejezete (383-420)
<https://isbn.nu/9780205896417>

Kutatásmódszertan az egészségtudományokban

1. Kutatási tevékenység általában és a magatartástudományokban (alapok)
2. Egészségfelmérések, közvélemény-kutatások, epidemiológiai módszerek
3. Fejlődésvizsgálatok
4. Kísérletek, kísérlettervezés, hipotézisalkotás
5. Kvázi-experimentális vizsgálatok
6. Kvalitatív vizsgálatok, esettanulmányok, dokumentumok elemzése és tartalomelemzés
7. Kutatási tervek és szinopszisok, irodalomkutatás
8. Mintavételezés, skálák, kérdőívek
9. Megfigyelés és interjú
10. Teljesítménytesztek és projektív technikák
11. Adatfeldolgozás és statisztika - alapfogalmak, leíró statisztika, inferenciális statisztika
12. Szisztematikus áttekintés és metaanalízis
13. Alapvető fogalmak és módszerek az idősorok elemzésében
14. Biológiai mérések-1: elektrofiziológia, funkcionális és strukturális agyi képalkotás
15. Biológiai mérések-2: hormon- és neurotranszmitter-mérések, aktigráfia, genetikai és epigenetikai mintavétel

16. Viselkedésgenetika - differenciál- és klinikai pszichológiai fenotípusok környezeti és genetikai befolyásolásának vizsgálata. A pszichológiai fenotípusok összefüggéseinek lehetséges genetikai magyarázatai.
17. Online elérhető adatbázisok használata a társadalomtudományi kutatásokban
18. Publikáció: replikációs válság és megoldásai, kritikus gondolkodás a publikált eredményekkel kapcsolatban, etikus publikáció, preregisztrálás, data sharing

Irodalom:

SHUBHRA MANGAL. Research Methodology in Behavioural Sciences. PHI, 2013.
<https://isbn.nu/9788120348080>

Andy P. Field: Metaanalysis. In: Miles J, Gilbert P (eds): A Handbook of Research Methods for Clinical and Health Psychology. Oxford University Press. 2015.
<http://dx.doi.org/10.1093/med:psych/9780198527565.001.0001>

Nghia H. Nguyen, Siddharth Singh: A Primer on Systematic Reviews and Meta-Analyses. Semin Liver Dis 2018; 38(02): 103-111. <http://dx.doi.org/10.1055/s-0038-1655776>

Paus T. A primer for brain imaging: a tool for evidence-based studies of nutrition? Nutr Rev. 2010 Nov;68 Suppl 1:S29-37. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1753-4887.2010.00327.x>

Pine DS. A primer on brain imaging in developmental psychopathology: what is it good for? J Child Psychol Psychiatry. 2006 Oct;47(10):983-6.
<https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01686.x>

Rampil IJ. A primer for EEG signal processing in anesthesia. Anesthesiology. 1998 Oct;89(4):980-1002.
<http://anesthesiology.pubs.asahq.org/article.aspx?articleid=2027637>

Estimating Genetic and Environmental Influences. In: Knopik, Jenae M. Neiderhiser; John C. DeFries; Robert Plomin. (2017). Behavior Genetics. Seventh Edition. Worth Publishers, New York.

https://www.macmillanlearning.com/college/us/product/Behavioral-Genetics/p/1464176051?selected_tab=Contents

Plomin et al. (2016). Top 10 Replicated Findings From Behavioral Genetics. Perspectives on Psychological Science 2016, Vol. 11(1) 3-23.
<https://doi.org/10.1177/21745691615617439>

Serfass, Nowak & Sherman: Big Data in Psychological Research. In: Vallacher, Read & Nowak (2017). Computational Social Psychology. Routledge, New York.
<https://www.taylorfrancis.com/books/e/9781315173726>

Kirkegaard & Bjerrekaer (2016). The OKCupid dataset: A very large public dataset of dating site users. Open Differential Psychology, Nov. 3, 2016
<https://doi.org/10.26775/ODP.2016.11.03>

Wicherts (2013). Science revolves around the data. Journal of Open Psychology Data, 1(1)e1. <http://doi.org/10.5334/jopd.e1>

Giner-Sorolla (2012). Science or Art? How Aesthetic Standards Grease the Way Through the Publication Bottleneck but Undermine Science. Perspectives on Psychological Science 7(6) 562-57. <https://doi.org/10.1177/1745691612457576>

Wicherts et al. (2016). Degrees of Freedom in Planning, Running, Analyzing, and Reporting Psychological Studies: A Checklist to Avoid p-Hacking. Front. Psychol., 25 November 2016 | <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01832>